

rettigheder. Sådanne aftaler indeholder et hasardmoment og bør ofte ikke være bindende for ophavsændene. I den danske kommissionsbetænkning var der derfor ligesom i den norske betænkning stillet forslag om en bestemmelse gående ud på, at en overdragelse ikke retsgyldigt kunne omfatte senere udvidelser af ophavsretten, som måtte blive gennemført ved lov eller som følge af overenskomst med fremmed stat. Sådanne udvidelser skulle altså uanset modstående aftale komme ophavsændene til gode. Denne bestemmelse ville imidlertid også ramme sådanne tilfælde, hvor en udvidelse af rettighederne lader sig forudse som f. eks., når en ny ophavsretslov, indeholdende ændringer til gunst for ophavsændene, er under forberedelse. Såfremt parterne i denne eller en lignende situation aftaler, at overdragelsen skal omfatte sådanne bestemt angivne udvidelser af rettighederne, som forventes gennemført ved den nye lov, synes overvejende grunde at tale for, at disse aftaler bør være bindende på sædvanlig måde.

Under hensyn hertil har man ment ikke at burde optage den i kommissionsbetænkningen foreslåede regel. Noget virkeligt behov for en speciel bestemmelse om de heromhandlede forhold synes heller ikke at foreligge, idet ubillige aftaler vil kunne tilsidesættes efter reglen i § 29.

Såfremt ophavsmandens ret rent faktisk udvides ved, at der tages nye mangfoldiggørelses- eller offentliggørelsesmidler i brug, må det afgøres efter forholdene i de enkelte tilfælde, om overdragelsesaftalen giver medkontrahenten ret til at mangfoldiggøre eller offentliggøre værket med anvendelse af sådanne nye metoder. Såfremt dette må antages, men det vil føre til åbenbart urimelige resultater, kan aftalen også i sådanne tilfælde kræves ændret i henhold til lovforslagets § 29.

Stk. 2. Efter udkastet i kommissionsbetænkningen af 1951 var flere af de under kapitel III foreslåede regler om forlagsaftaler og filmatiseringsaftaler tænkt som ufravigelige. Det må imidlertid betragtes som tvivlsomt, om der er tilstrækkeligt behov for at gøre sådanne indgreb i den almindelige aftalefrihed på disse områder, som foreslået i betænkningen. I lovforslaget er i overensstemmelse hermed optaget en bestemmelse, hvorefter reglerne om fremførelsesaftaler, forlagsaftaler og filmatiseringsaftaler i almindelighed kan fraviges ved aftale mellem parterne. Alene bestemmelserne i § 36 om ophavsmandens ret til i visse tilfælde at hæve forlagsaftalen og i § 37 om „trykkeriseddel“ og regnskabsafreggelse m. v. er opretholdt som ufravigelige.

Også i de norske, finske og svenske lovforslag kan det forventes, at bestemmelserne om de om-

handlede specielle overdragelsesaftaler vil blive optaget som regler; der i almindelighed kan fraviges ved aftale.

Til § 28.

Stk. 1. Det fastslås her, at overdragelse af ophavsretten til et værk ikke giver erhververen ret til at ændre værket. Reglen kan imidlertid fraviges ved aftale mellem ophavsmanden og erhververen, jfr. dog herved § 3, stk. 2, der gør visse særligt krænkende ændringer absolut ulovlige uden for de i § 3, stk. 3, snævert afgrænsede tilfælde, hvor ophavsmanden retsgyldigt kan give afkald på sin *droit moral*.

Stk. 2. For yderligere at beskytte ophavsmanden bestemmes det desuden, at erhververen ikke kan videreoverdrage ophavsretten, medmindre ophavsmandens samtykke hertil foreligger. En undtagelse er der dog gjort for det tilfælde, at retten indgår i en forretning (f. eks. et forlag eller et teater) eller en forretningsafdeling og overdrages sammen med denne. Disse regler findes ikke i lov 1933, men anses for gældende ret i teori og praksis. At den, der videreoverdrager retten, vedbliver at hæfte for sine forpligtelser efter kontrakten, følger af den almindelige retsgrundsætning, at ingen debitor, medmindre kreditor giver sit samtykke dertil, kan sætte en ny skyldner i sit sted, og er blot for tydeligheds skyld medtaget i lovteksten.

Til § 29.

Aftaleloven af 8. maj 1917 giver visse regler til værn for den svagere part i et kontraktforhold. § 31 udtaler således, at når nogen har udnyttet en andens nød, letsind, enfoldighed, uerfarenhed eller et mellem dem bestående afhængighedsforhold til at opnå eller betinge sig fordele, som står i åbenbart misforhold til, hvad derfor ydes, eller som der ikke skal ydes vederlag for, er den, der således er udnyttet, ikke bundet ved den af ham afgivne viljeserklæring, og efter § 33 kan den, til hvem en viljeserklæring er afgivet, dog ikke påberåbe sig den, når det på grund af omstændigheder, som forelå, da erklæringen kom til hans kundskab, og hvorom han må antages at have været vidende, ville stride mod almindelig hæderlighed, om han gjorde den gældende.

Disse bestemmelser gælder selvfølgelig også ved indgåelse af aftaler om overdragelse af ophavsret, men forudsætningen for deres anvendelse er, at den omstændighed, som aftalens ugyldighed grunder sig på, har foreligget, da aftalen blev indgået. Aftaleloven giver ingen mulighed for ændring af en aftale, når det er senere tilkommende forhold,